

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอนแนะ

การวิจัยในเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาขบวนการผลิตโลหะธาตุเรเนียมที่ใช้ขั้นตอนในการผลิตไม่ยุ่งยาก เป็นอันตรายน้อย สามารถจัดหาวัสดุและเครื่องมือได้ง่าย และเป็นการทดลองเตรียมในปริมาณน้อย เนื่องจากอุปกรณ์บางอย่างมีจำกัดซึ่งพอจะสรุปผลการวิจัยรวมทั้งข้อเสนอนแนะ ดังต่อไปนี้

6.1 ขั้นตอนการตกตะกอนอัมโมเนียมโดยเรเนต

ในขั้นตอนนี้สามารถหาสภาวะที่เหมาะสมในการตกตะกอนได้ คือ ใช้อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส ความเป็นกรด-ด่าง 3.2 ตะกอนที่ได้มีผลึกขนาดใหญ่ ดังจะเห็นได้จากตาราง 5.1 และ 5.2 ตะกอนที่มีผลึกใหญ่นี้ทำให้สะดวกในการล้างในเตรตออก ซึ่งจะมีผลึกบางส่วนแยกตัวออก ดังจะเห็นได้จากการหาผลึกสมบูรณ์ภายหลังจากในตาราง 5.3

การตกตะกอนที่ความเป็นกรด-ด่าง จะได้ผลดีที่สุดจะเห็นได้ในตาราง 5.5 วิธีแก้ คือ ตกตะกอนเป็น 2 ขั้น โดยในขั้นแรกให้เรเนียมร้อยละ 90 ตกตะกอนที่ความเป็นกรด-ด่างต่ำ (3.2) จากนั้นเพิ่มปริมาณต่างให้ความเป็นกรด-ด่างสูงขึ้น (7.8) เพื่อให้เรเนียมที่เหลืออยู่ทั้งหมดตกตะกอน ซึ่งตะกอนที่ได้ส่วนน้อยจะมีขนาดเล็ก แต่จะได้ผลึกที่ลุด

6.2 ขั้นตอนการทำอิเล็กโทรไลติก รีดักชัน

ในการหาสภาวะของการทำอิเล็กโทรไลติก รีดักชัน พบว่าพื้นที่ของขั้วคาโทดและความเข้มข้นของสารละลายมีผลต่อเวลาที่ใช่มาก (ตาราง 5.8 และ 5.9) พื้นที่ของขั้วแอโนด และอุณหภูมิที่ใช้มีผลน้อยมาก (ตาราง 5.7 และ 5.10) การรีดักชันจะเร็วที่สุดเมื่อความหนาแน่นของกระแส ต่อพื้นที่ของคาโทด (cathode current density) สูงที่สุด ความเข้มข้นของสารละลายถูกจำกัดโดยความสามารถในการละลายของยูเรนิลซัลเฟต ซึ่งสามารถละลายได้ 20.5 กรัม ใน 100 ลูกบาศก์เซนติเมตร ที่ 15.5 องศาเซลเซียส และ 22.2 กรัม ที่ 100 องศาเซลเซียส⁽¹⁸⁾

การรีดักชันปริมาณมาก พบว่าอัตราการผลิตรีดักชันเท่ากับ 0.328 ถึง 0.45 กรัมยูเรเนียม ต่อชั่วโมง ต่อตารางเซนติเมตรของคาโทด และใช้กำลังไฟ 0.524 ถึง 0.845 วัตต์-ชั่วโมง ต่อกรัม

ยูเรเนียม หรือ 0.845 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อยูเรเนียม 1 กิโลกรัม ในตาราง 5.11 แสดงให้เห็นผลของการรบกวนในบางครั้งถึงร้อยละ 99.13 การใช้ชีวพลกัมเกิดผลดี เนื่องจากมีการสีกก่อน น้อยมาก ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ปริมาณปรอท ในข้อ 5.9 แต่ต้องระมัดระวังอันตรายจากการ ใช้ปรอท

6.3 ขั้นตอนการตกตะกอนยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์ และดีไอเตรซัน

การเตรียมยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์โดยวิธีเปียก (wet process) มีข้อเสียเปรียบหลาย ประการคือ

ก. ผลผลิตที่ได้มีความหนาแน่นต่ำดังจะเห็นได้ในตาราง 5.14 ซึ่งทำให้บรรจุในบอมบ์ได้น้อย กว่า แต่แก้ไขได้โดยการอัดเป็นก้อน (biquette)

ข. ในขบวนการมีน้ำอยู่ด้วย ทำให้ยูเรเนียมวาเลนซ์ + 4 บางส่วน เกิดออกไซด์ขึ้น เป็น ยูเรเนียม + 6 ซึ่งจะทำให้ยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์มีสิ่งเสียดปน (contaminate) เพิ่มขึ้น

ค. ขบวนการดีไอเตรซันที่ดีควรทำในบรรยากาศของกรดไฮโดรฟลูออริก โดยกรดจะเปลี่ยน ยูเรเนียมไดออกไซด์ และยูเรเนียมฟลูออไรด์ ให้กลับมาเป็นยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์ได้ ซึ่งในกรณีที่ ใช้ก๊าซไนโตรเจนที่ปราศจากออกซิเจน และ แห้ง ไม่สามารถทำปฏิกิริยากับสารประกอบทั้งสองได้ การให้ความร้อนที่สูงเกินไปโดยที่ไอน้ำที่ กิดขึ้น มิได้ถูกพาออกไปทันทีทำให้เกิดยูเรเนียมไดออกไซด์ขึ้น การให้ความร้อนไม่เพียงพอ ทำให้ไอน้ำในผลึก ($\frac{3}{4} \text{H}_2\text{O}$) ออกไปไม่หมด ดังจะเห็นได้จากตาราง 5.15 ยังคงมีน้ำในโมเลกุลอีกร้อยละ 18.91 น้ำที่เหลืออยู่เกิดปฏิกิริยาได้ดังสมการในข้อ 2.1.2.3

การหาขนาดของยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์ทำได้ยาก เนื่องจากผลึกเกาะกันเอง การทำให้แห้งเพื่อหาขนาดโดยการร่อนด้วยแรง ทำให้ผลึกเกาะกันเป็นก้อน การบดเพื่อร่อนทำให้ขนาดผิด จากความเป็นจริง การร่อนขณะเปียกทำให้ผลึกแตก ซึ่งความหนาแน่นจะลดลงอีก

การแก้ปัญหา โดยเติมก๊าซไฮโดรเจนฟลูออไรด์ในก๊าซไนโตรเจนที่ใช้ตามรูป 2.21 ปริมาณยูเรเนียมไดออกไซด์ลดลงเหลือร้อยละ 10^{-2} เมื่อเติมก๊าซไฮโดรเจนฟลูออไรด์เข้าไป 0.6 ลูกบาศก์เดซีเมตรต่ออนาทึ ยูเรเนียมเตตระฟลูออไรด์ที่ไม่บริสุทธิ์ทำให้สิ้นเปลืองแคลเซียมส่วนหนึ่งไป โดยการเกิดปฏิกิริยา

การใช้ก๊าซไฮโดรเจนฟลูออไรด์ อุปกรณ์ที่ใช้จะต้องทนต่อการกัดกร่อนของกรดนี้ได้

6.4 ขั้นตอนการรีดักชันเป็นโลหะธาตุเรเนียม

ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมาก เป็นสาเหตุใหญ่ที่ปฏิกิริยาที่ได้จะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ หรือ ไม่ ยึด จะสูงหรือต่ำ ดังมีรายละเอียดดังนี้

ก. การบวมบดกันในด้วยแร่ฟลูออไรด์สปาร์ หลังจากการรีดักชันพบว่า แร่ที่บวม ๆ รวมทั้ง ด้านบนและด้านล่างของสารที่ป้อนนั้นได้รับความร้อนสูงมาก บางส่วนถูกหลอมและสับ เป็นก้อนแข็ง ช่องว่างระหว่างเม็ดแร่เป็นทางออกของไอแคลเซียม ทำให้สูญเสียไปบางส่วน ปฏิกิริยาจึงเกิดกับยูเรเนียม เตตระฟลูออไรด์ไม่สมบูรณ์

ข. ปริมาณสารที่ป้อนขึ้นอยู่กับขนาดของบอมบ์ ในการทดลองโดยใช้บอมบ์ขนาดนี้พบว่า แคลเซียมที่ใช้เพียงพอให้เกิดปฏิกิริยาเท่านั้น และความร้อนที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยาสูญเสียออกไปภายนอกบอมบ์ จึงไม่มีความร้อนเหลืออีกปริมาณหนึ่งที่จะคงให้ทั้ง โลหะธาตุ และตะกั่วหลอมตัว และแยกออกจากกันได้

ค. เมื่อความร้อนที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอที่จะแยกโลหะธาตุ กับตะกั่ว จึงทำให้เกิดยูเรเนียม ชนิดเป็นผง (powder) ส่วนหนึ่งและเป็นโลหะพ่นฝังอยู่ในเนื้อของแคลเซียมฟลูออไรด์อีกส่วนหนึ่งซึ่ง ส่วนหลังนี้มีปริมาณมากกว่าแสดงว่า โลหะธาตุเรเนียมที่เกิดอยู่ในสภาวะของแข็ง ไม่หลอมเหลวในขณะที่ ตะกั่วก็ยังคงอยู่ในสภาวะของแข็ง เช่นเดียวกัน

ง. โลหะธาตุที่ผลิตได้มีความบริสุทธิ์สูงถึงร้อยละ 99.46 และ เมื่อนำไปหลอมเป็นก้อนใหญ่ ขึ้นมีความหนาแน่น 18.10 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร

จ. ขั้นตอนรีดักชันขั้นนี้จะต้องระมัดระวังออกซิเจน และความชื้นที่อยู่ในบอมบ์ เพราะเป็น สาเหตุสำคัญที่ทำให้ยึดลดลง

ฉ. การศึกษาต่อไป ควรที่จะเพิ่มปริมาณของสารตั้งต้นโดยใช้บอมบ์ที่มีขนาดใหญ่กว่า และมี เตาเผาเฉพาะที่สามารถให้ความร้อนเป็นแถบ ๆ จากด้านล่างขึ้นไปด้านบน เพื่อให้ปฏิกิริยาเกิดทางด้าน ล่างก่อนจะทำให้เกิดการแยกตัวดีกว่า เนื่องจากตะกั่วที่ร้อนเหนือโลหะ ช่วยให้อุณหภูมิของโลหะยังคง หลอมเหลว

ศึกษาการเติมสารที่ช่วยให้เกิดความร้อนขึ้น เช่น ไอโอดีน โพแทสเซียมคลอเรต และโพแทสเซียมไฮโปไฟอสเฟต ว่ามีผลต่อความบริสุทธิ์ของโลหะธาตุที่ได้ และปริมาณความร้อนที่เกิดขึ้นเพียงพอต่อการ แยกตัวของโลหะธาตุและตะกั่วหรือไม่